

Inwestorzy zagraniczni w Małopolsce w latach 2015–2016

Streszczenie

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej

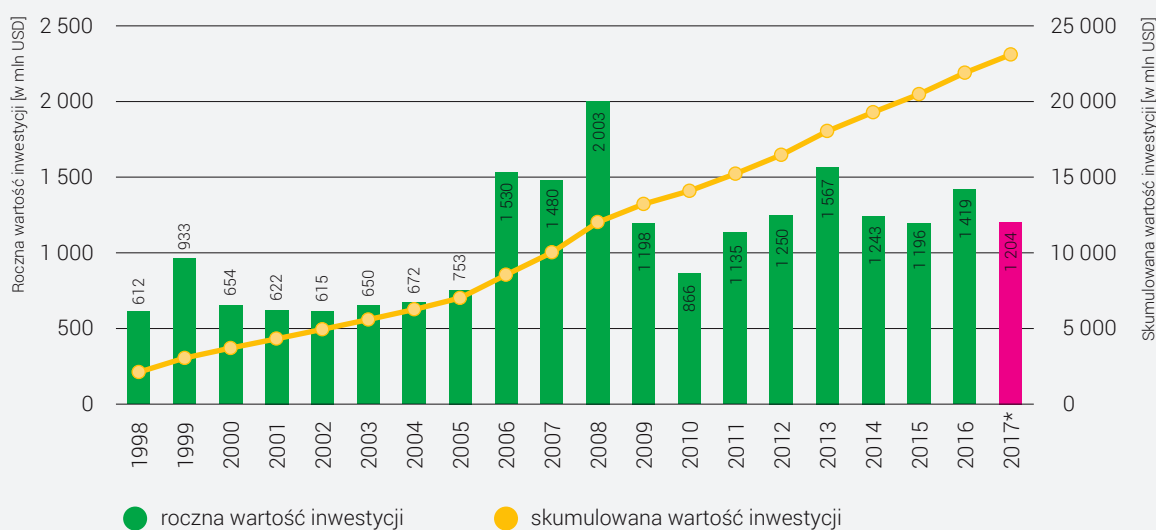

WIELKOŚĆ I STRUKTURA INWESTYCJI

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Małopolsce w roku 2016 osiągnęła poziom **1 418,9 mln USD** i była wyższa o ponad 200 mln USD w stosunku do wartości w 2015 roku, która wyniosła **1 196,1 mln USD**. W 2015 roku wartość inwestycji zagranicznych plasowała się na podobnym poziomie co w 2014 roku, natomiast w 2016 roku zbliżyła się do najwyższych wartości, które występowały w latach 2006–2007 oraz w 2013 roku. Całkowita wartość kapitału zagranicznego zainwestowanego w Małopolsce w latach 1989–2016 to niemal **21,9 mld USD**. Na jednego mieszkańca województwa przypadało 6 474,8 USD skumulowanej wartości inwestycji zagranicznych. Szacowana wartość inwestycji zagranicznych w 2017 roku to **1 203,5 mln USD**, a wartość skumulowana dla okresu 1989–2017 wyniosłaby wtedy **23 mld USD**.

Wykres 1. Wartość (roczna i skumulowana) inwestycji zagranicznych w województwie małopolskim do końca 2016 roku z szacunkową prognozą na 2017 rok [w mln USD]

*Szacunek na podstawie danych zebranych dla inwestycji w 2017 roku.

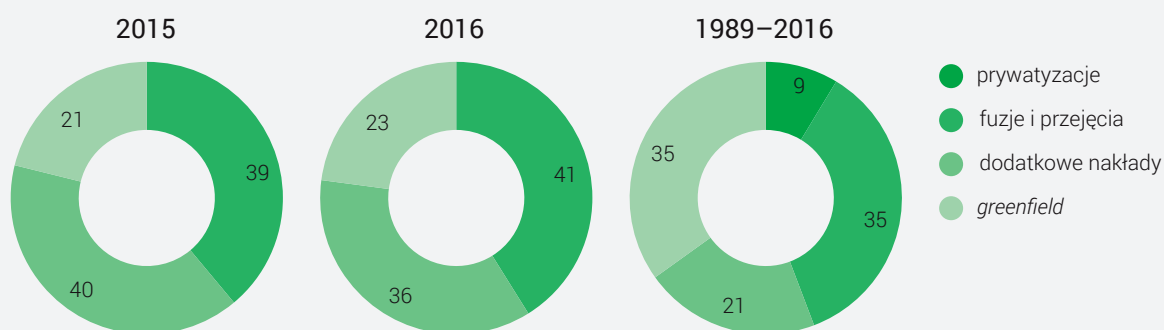
Źródło: opracowanie własne.

Fuzje i przejęcia w latach 2015 i 2016 stanowiły **odpowiednio 39% i 41%, a dodatkowe nakłady – 40% i 36% zainwestowanego kapitału**. Inwestycje w nowe obiekty w 2015 roku stanowiły **około 1/5, a w 2016 roku – około 1/4 poniesionych nakładów**. W całym okresie 1989–2016 największą część kapitału przeznaczono na fuzje i przejęcia oraz inwestycje w nowe obiekty –

po 35% nakładów, a na doinwestowanie działań funkcjonujących już firm przeznaczono około 20% nakładów. Nakłady inwestycyjne na prywatyzacje w latach 1989–2016 stanowiły 9% wszystkich inwestycji zagranicznych. W 2015 roku odnotowano jedną transakcję prywatyzacyjną, której udział w strukturze inwestycji był marginalny (0,2%), a w 2016 roku nie zaobserwowano takich transakcji. Struktura nakładów inwestycyjnych świadczy o rosnącej dojrzałości małopolskiej gospodarki, a także o dobrej koniunkturze i dużej atrakcyjności inwestycyjnej.

Wykres 2. Nakłady inwestorów zagranicznych w latach 1989–2016 oraz w 2015 i 2016 roku według typu nakładów [w %]

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wielkości nakładów inwestycyjnych według typów w ciągu ostatnich kilku lat wskazuje, że największymi fluktuacjami cechują się nakłady na fuzje i przejęcia oraz prywatyzacje. Zmienność wielkości nakładów przeznaczonych na fuzje i przejęcia wynika z faktu, że uzależnione są one od globalnej koniunktury, prywatyzacje natomiast mają charakter wygasający. Od 2010 roku istotne nakłady tego typu poniesiono jedynie w 2013 roku, kiedy wyniosły ponad 200 mln USD, oraz w 2011 roku – poniżej 6 mln USD. Najbardziej stabilny charakter mają dodatkowe nakłady, które rokrocznie wynosiły między 200 a 500 mln USD. W latach 2015 i 2016 w inwestycje typu *greenfield* angażowano między **200 a 300 mln USD**¹.

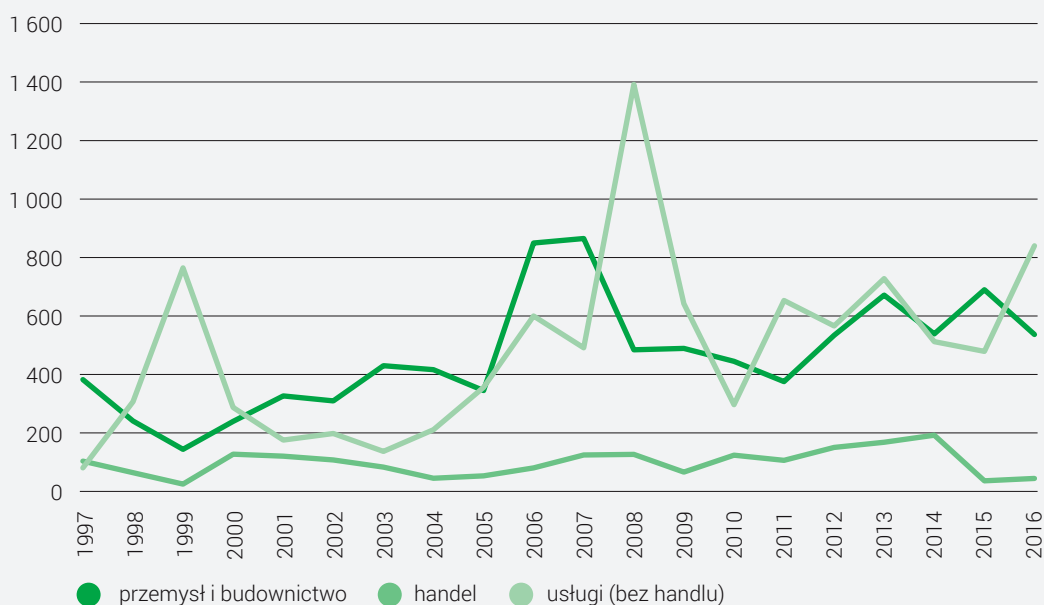
¹ Ze względu na różnice dotyczące metodologii stosowanej w szacowaniu nakładów *greenfield* w różnych edycjach raportu do porównywania tych wielkości na przestrzeni lat należy podchodzić z dużą ostrożnością.

INWESTYCJE ZAGRANICZNE WEDŁUG SEKTORÓW

Pierwszą pozycję pod względem pochłoniętego kapitału zajmują na przemian przemysł i budownictwo lub usługi (bez handlu). W przypadku przemysłu i budownictwa dominują nakłady poniesione na przetwórstwo przemysłowe, a w przypadku usług – działania związane z obsługą rynku nieruchomości. W 2015 roku największy udział miały nakłady inwestycyjne przeznaczane na **przemysł i budownictwo (57%)**, natomiast w 2016 roku – nakłady na **usługi bez handlu (59%)**. Najmniejsze nakłady inwestycyjne (poniżej 200 mln USD) przeznaczane były na handel. Zarówno w roku 2015, jak i 2016 udział nakładów na handel wyniósł około 3%. Wysoki udział inwestycji w przemyśle i budownictwie wynikał głównie z dodatkowych nakładów na rozbudowę istniejących już zakładów, a w usługach – przede wszystkim z fuzji i przejęć występujących na rynku nieruchomości. W obydwu sektorach znaczący udział miały też inwestycje typu *greenfield*.

Wykres 3. Napływ BIZ do województwa małopolskiego według lat i sektorów gospodarki [w mln USD]

Źródło: opracowanie własne.

W 2015 roku na obszarze Małopolski zidentyfikowano **87 aktywnych inwestorów**, których nakłady finansowe wyniosły co najmniej 1 mln USD, z czego **17 inwestorów** zainwestowało kwotę powyżej 10 mln USD, a **7 inwestorów** – powyżej 50 mln USD. W 2016 roku inwestorów,

których nakłady wyniosły co najmniej 1 mln USD było **99**. Wydatki inwestycyjne przekraczające 10 mln USD odnotowano w **24 przypadkach**. Natomiast **do 4** zmniejszyła się liczba inwestorów z nakładami powyżej 50 mln USD.

W 2015 roku w województwie małopolskim największą część nakładów finansowych związanych z bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi przyciągnął sektor przemysłu i budownictwa – 690 mln USD, tj. 57,3%. W ramach tego sektora znaczna część przedsięwzięć była związana z sekcją przetwórstwa przemysłowego (sekcja C). Na drugim miejscu uplasował się sektor usług z wynikiem około **473 mln USD**, tj. niemal 40%, z naciskiem na działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L). Warto zaznaczyć, że sektor przemysłu odpowiada za największą część dodatkowych nakładów inwestycyjnych (reinwestycje), natomiast sektor usług dominuje pod względem nakładów związanych z fuzjami i przejęciami.

Z kolei w 2016 roku największą aktywnością inwestycyjną i zaangażowaniem w nowe projekty i przedsięwzięcia odznaczały się spółki z udziałem kapitału zagranicznego działające w sektorze usług. Zainwestowane przez nie środki finansowe stanowiły 838 mln USD, tj. około 59% ogółu. Na drugiej pozycji znalazły się przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością przemysłową bądź budowlaną, z wynikiem **536 mln USD**. Jeśli chodzi o sektor handlu, niezmiennie od kilku lat osiąga on najniższy wynik. W 2016 roku inwestycje z jego udziałem stanowiły, podobnie jak w roku wcześniejszym, nieco ponad 3%². W ramach sektora usług dominacją ponownie odznaczają się spółki prowadzące działalność z zakresu działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości. Jeśli chodzi o sektor przemysłowy, niezmiennie od kilku lat jest to przetwórstwo przemysłowe.

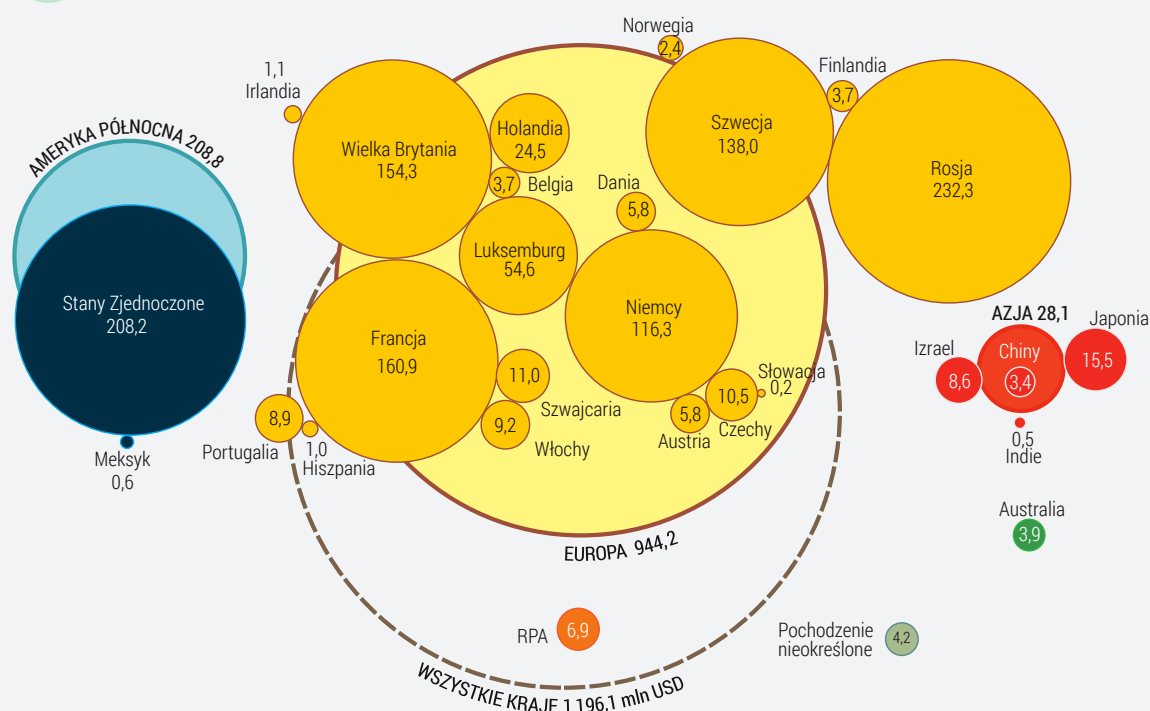
2 Może to częściowo wynikać ze zmiany modelu realizacji inwestycji w handlu. Największe nakłady ponoszone są przez wyspecjalizowane firmy deweloperskie, które wynajmują powierzchnie podmiotom handlowym. We wcześniejszych latach firmy handlowe nierzadko same realizowały inwestycje w nieruchomości.

KRAJE POCHODZENIA KAPITAŁU

Wielkość nakładów poniesionych przez inwestorów zagranicznych w Małopolsce w 2015 roku zamknęła się w kwocie 1 196,1 mln USD. Reprezentowane były w tej grupie wszystkie części świata z wyjątkiem Ameryki Południowej. Spośród wszystkich krajów napływu inwestycji zdecydowanie najwięcej nakładów ponoszą w Małopolsce inwestorzy z Europy. Ich udział w ogólnej kwocie BIZ wyniósł w 2015 roku aż 78,9%. Kapitał z Ameryki Północnej miał udział rzędu 17,5%. Spośród krajów, z których w 2015 roku płynął kapitał do Małopolski, zdecydowanie wyróżniają się: Rosja (19,4% ogółu BIZ) i USA (17,4%). Wraz z kolejnymi krajami w zestawieniu: Francją (13,4%), Wielką Brytanią (12,9%), Szwecją (11,5%) oraz Niemcami (9,7%) tworzą one 3/4 wszystkich inwestycji. Rosja i USA to jedyne kraje, których zaangażowanie inwestycyjne przekroczyło 200 mln USD.

Wykres 4. Kierunki napływu BIZ do Małopolski w 2015 roku [w mln USD]

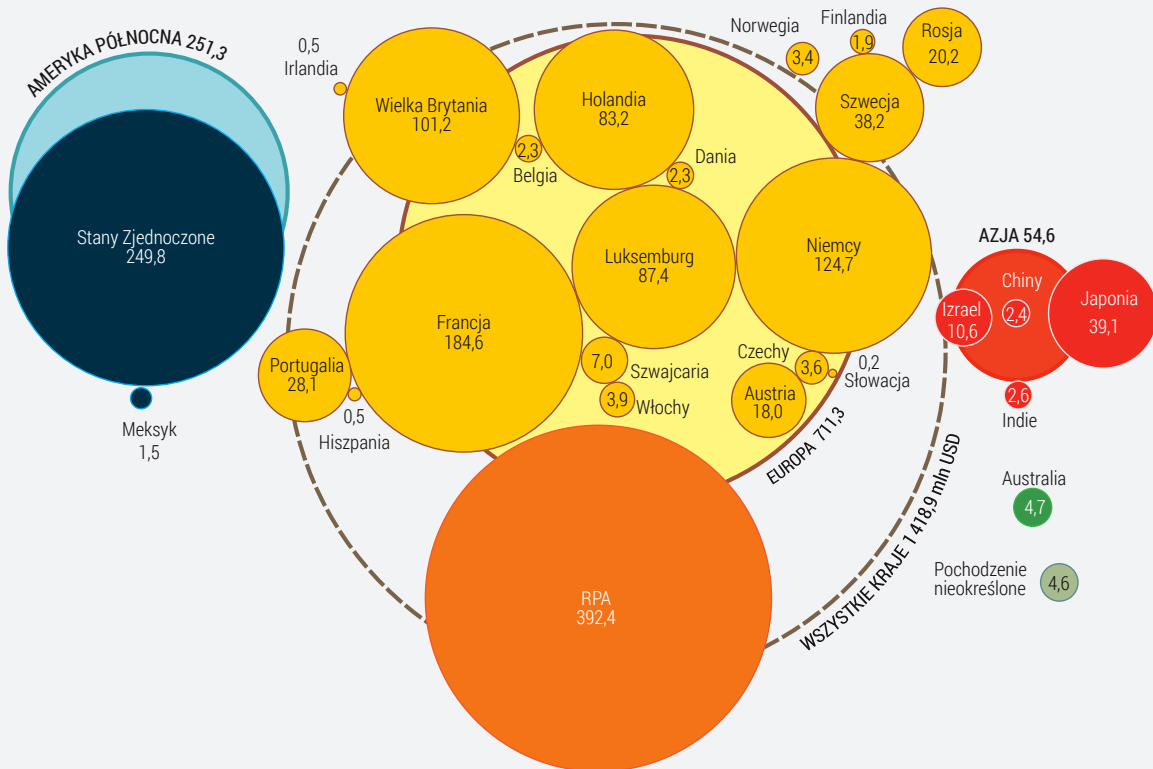
Źródło: opracowanie własne.

W 2016 roku bezpośrednie inwestycje zagraniczne wzrosły do poziomu 1 418,9 mln USD. Republika Południowej Afryki z inwestycjami na poziomie przekraczającym 392 mln USD zajęła pierwsze miejsce wśród krajów pochodzenia kapitału. Udział RPA w całości BIZ wyniósł

aż 27,7% i zdecydowanie wyprzedził resztę. Taki udział RPA wynika z transakcji związanej z przejściem nieruchomości. Kolejne w zestawieniu pochodzenia kapitału były – podobnie jak w 2015 roku – USA i Francja. Ich wkład to odpowiednio 17,6% i 13,0%. Trzy wspomniane kraje oraz Niemcy i Wielka Brytania zainwestowały ponad 100 mln USD.

Wykres 5. Kierunki napływu BIZ do Małopolski w 2016 roku [w mln USD]

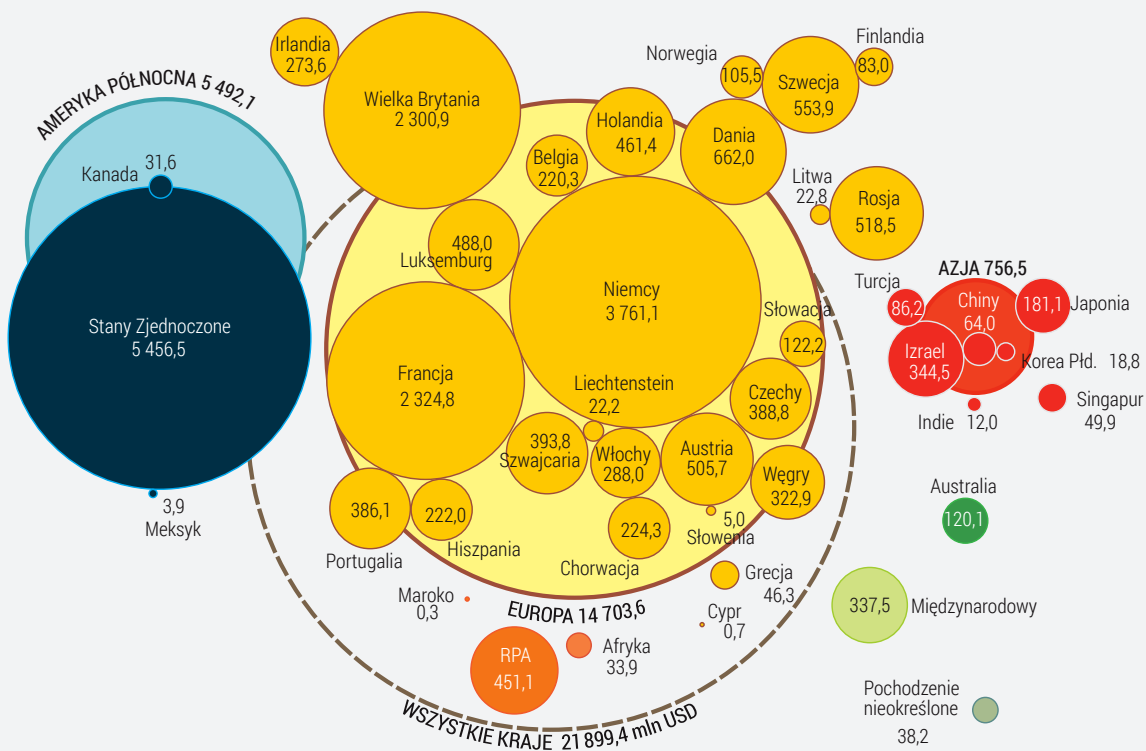

Źródło: opracowanie własne.

Porównując lata 2015 i 2016 do całego okresu 1989–2016 widać wyhamowanie inwestycji kapitału amerykańskiego, którego udział dla dwóch wymienionych lat to niecałe 18%, co stanowi wyraźne zmniejszenie przy 24,9% udziału w całym analizowanym okresie. Generalnie nadal jednak w wartościach bezwzględnych widać dominującą rolę „stałych” inwestorów z krajów wysokorozwiniętych i uprzemysłowionych, tj. USA i Europy Zachodniej.

Wykres 6. Kierunki napływu BIZ do Małopolski w latach 1989–2016 [w mln USD]

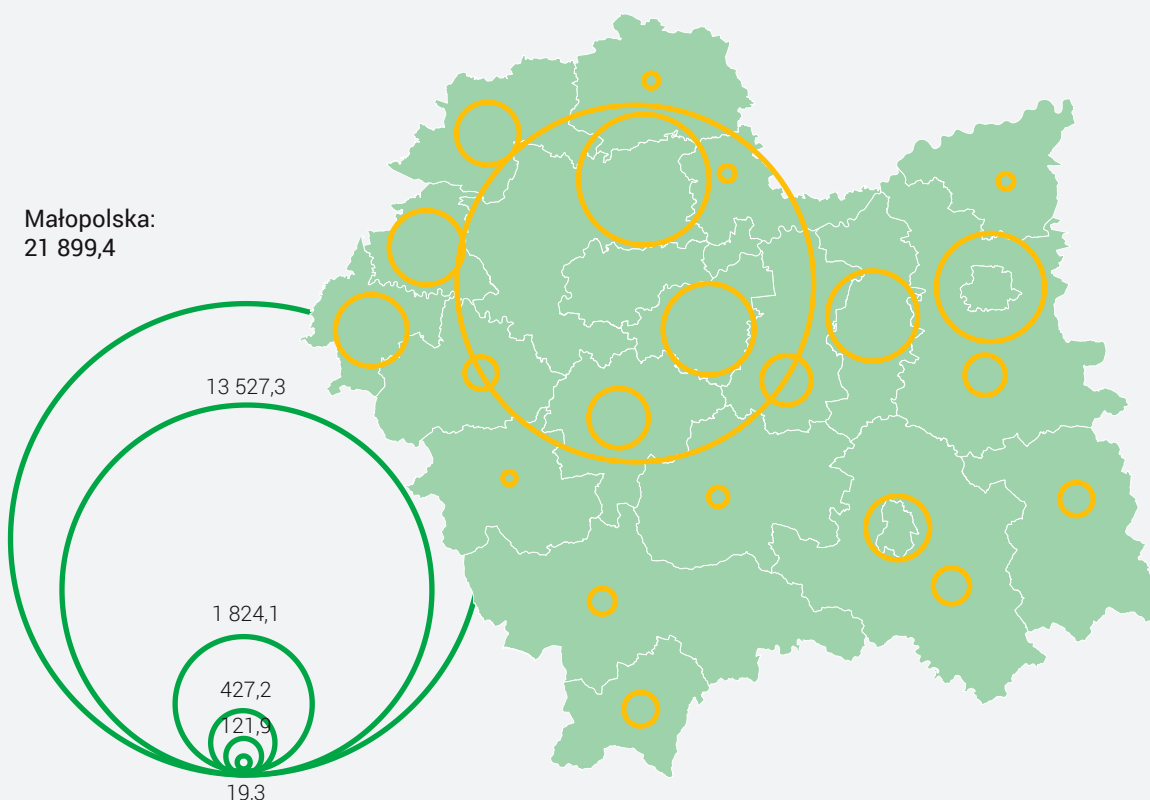
Źródło: opracowanie własne.

ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH

Ponad 91% nakładów inwestycyjnych poniesionych przez inwestorów z kapitałem zagranicznym w województwie w latach 1989–2016 koncentruje się zaledwie w 8 powiatach. Spośród nich największe środki trafiły do Krakowa, który skupia niemal 62% skumulowanej wielkości nakładów. W kolejnym w zestawieniu powiecie krakowskim zainwestowano 8,3% strumienia inwestycji zagranicznych, który napłynął do województwa w tym okresie.

Mapa 1. Całkowita wartość inwestycji zagranicznych w powiatach Małopolski w latach 1989–2016 [w mln USD]

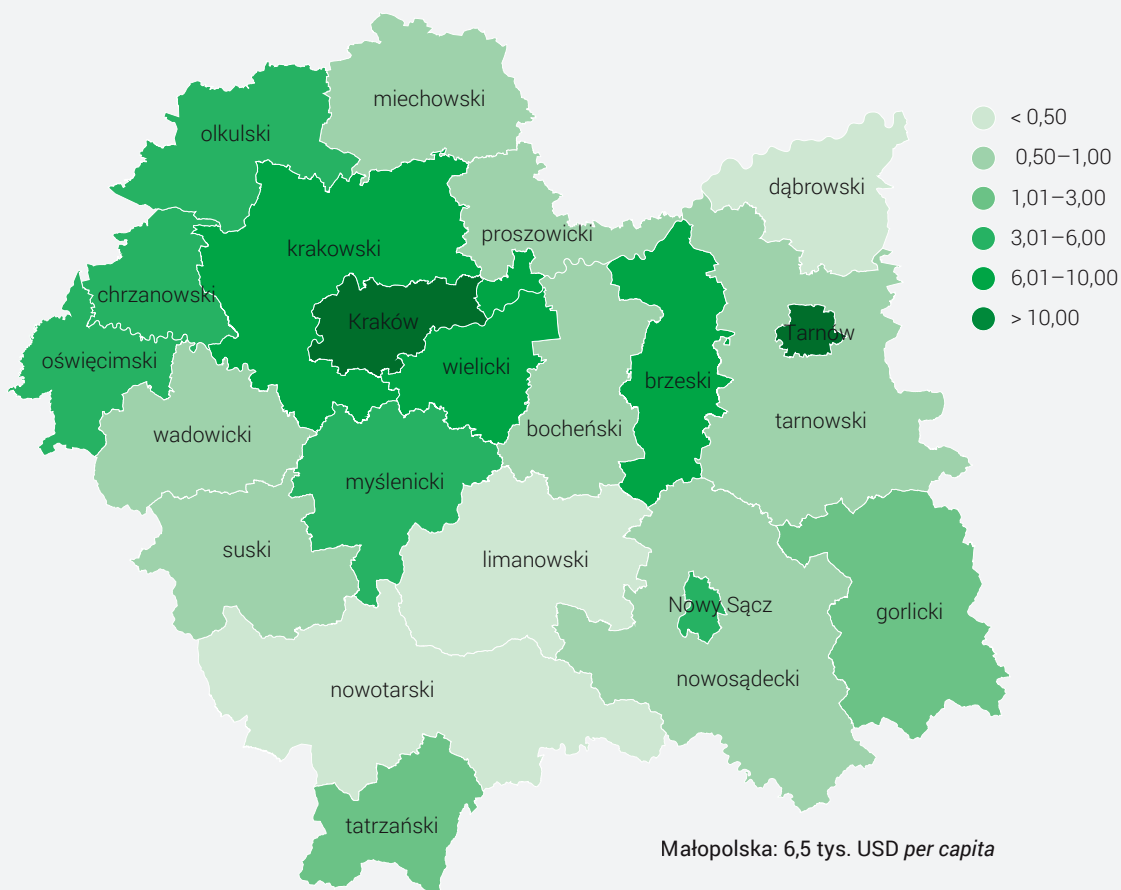
Źródło: opracowanie własne.

Podobnie jak w całym okresie 1989–2016, tak w latach 2015 i 2016 największe nakłady inwestycyjne trafiły do Krakowa – odpowiednio ponad 53% i 75% całości strumienia inwestycji w województwie. W 2015 roku wielkość nakładów poniesionych w stolicy województwa to ponad 638 mln USD. W 2016 roku do Krakowa trafił około 1 mld USD, dzięki czemu miasto wyraźnie zwiększyło dystans dzielący je od pozostałych powiatów. Na uwagę zasługuje Tarnów,

do którego w 2015 roku trafiło 240 mln USD, czyli ponad 1/5 nakładów inwestycyjnych poniesionych w województwie (głównie za sprawą transakcji zakupu części akcji Grupy Azoty S.A.). Na niezmiennie wysokich pozycjach utrzymują się powiaty **krakowski i wielicki**, w których zarówno w 2015 jak i 2016 roku poniesiono nakłady przekraczające **50 mln USD**. Ponad **30 mln USD** trafiło w 2015 roku do powiatu **chrzanowskiego**, a w 2016 roku do powiatu **myślenickiego**. Pozostałe powiaty, w których kapitałowe zaangażowanie inwestorów przekroczyło 10 mln USD to w 2015 roku: myślenicki, oświęcimski, olkuski, miasto Nowy Sącz i powiat brzeski, a w roku 2016: oświęcimski, olkuski, tatrzański, gorlicki, chrzanowski i Nowy Sącz. Najniższe nakłady inwestycyjne dotyczą przede wszystkim obszarów rolniczych, położonych w północnej i północno-wschodniej części województwa (powiaty: miechowski, dąbrowski i proszowicki) oraz części powiatów położonych na południu regionu, w tym powiatów: suskiego i limanowskiego.

Mapa 2. Wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 1989–2016 w przeliczeniu na 1 mieszkańca [w tys. USD]

Źródło: opracowanie własne.

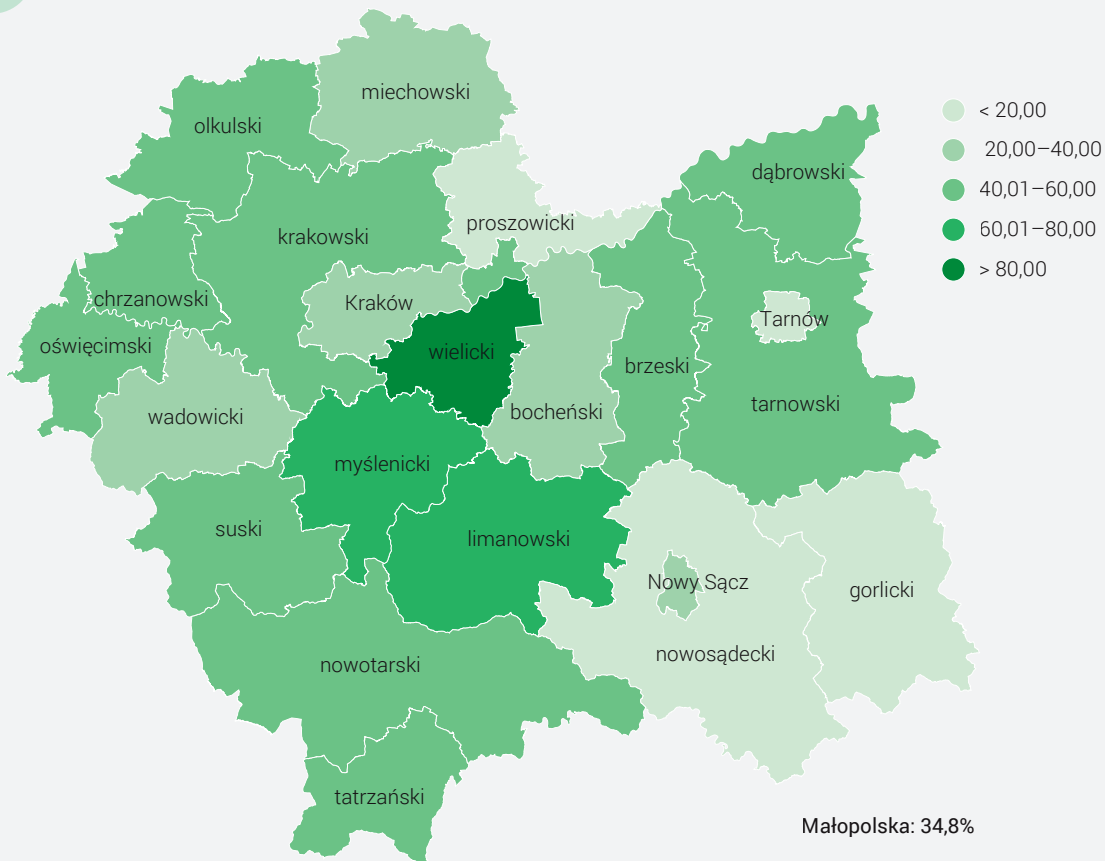
Przypadające na 1 mieszkańca województwa nakłady inwestycyjne poniesione w latach 1989–2016 to **6,5 tys. USD**. Nakłady inwestycyjne *per capita* przewyższyły tę wartość w Krakowie i Tarnowie, w których wyniosły odpowiednio 17,7 tys. USD i 11,3 tys. USD, oraz

w powiatach: brzeskim, wielickim i krakowskim. Relatywnie wysokie wartości nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca charakteryzują także Nowy Sącz (5,2 tys. USD) oraz powiaty położone w zachodniej części województwa: chrzanowski, olkusi i oświęcimski (ponad 3,5 tys. USD *per capita*). Na przeciwległym biegunie zestawienia znajdują się powiaty południowej części województwa: suski, limanowski i nowotarski, w których skumulowana wartość inwestycji na 1 mieszkańca nie przekroczyła 400 USD.

Skumulowane nakłady na inwestycje typu *greenfield* osiągnęły do 2016 roku wartość **7,6 mld USD**, czyli około **35% strumienia nakładów inwestycyjnych**, które trafiły do województwa w latach 1989–2016. Nakłady na nowe obiekty odgrywały największą rolę w powiatach: **wielickim** (ponad 90% ogółu nakładów inwestycyjnych), **limanowskim** (niemal 75%) i **myślenickim** (ponad 73%). Krakowski Obszar Metropolitalny skupia nie tylko zdecydowaną większość całkowitych nakładów inwestycyjnych, które trafiły do województwa w latach 1989–2016, ale i **75,5% kapitału zaangażowanego w inwestycje typu greenfield** w tym okresie. Zaledwie 1/4 skumulowanych nakładów na inwestycje w nowe obiekty trafiła do powiatów położonych poza KOM. W latach 2015 i 2016 nierównomierność w rozkładzie przestrzennym nakładów na nowe obiekty była jeszcze wyraźniejsza. W KOM w nowe obiekty zainwestowano niemal **203 mln USD** w 2015 roku i ponad **279 mln USD** w 2016 roku. Zaangażowanie kapitałowe w inwestycje typu *greenfield* poza KOM stanowiło natomiast już tylko odpowiednio 19,6% i 14,1% środków, które trafiły do województwa.

Mapa 3. Udział inwestycji *greenfield* w ogólnej wartości BIZ w latach 1989–2016 [w %]

ZATRUDNIENIE W FIRMACH Z KAPITAŁEM ZAGRANICZNYM

Szacuje się, że zatrudnienie w firmach z kapitałem zagranicznym objętym badaniem kształtowało się **w 2015 roku na poziomie 121,2 tys. osób. W 2016 roku liczba ta wzrosła do 128,5 tys. osób** (co daje 6% wzrostu w skali roku). Duże przedsiębiorstwa, mimo że stanowią niewielki odsetek wszystkich firm działających w Małopolsce, odgrywają istotną rolę w kształtowaniu małopolskiego rynku pracy. W 2015 roku w 28 firmach z kapitałem zagranicznym zatrudnionych było powyżej 1 tys. osób. Natomiast w roku 2016 działały już 32 firmy zatrudniające powyżej 1 tys. osób.

W 2015 roku największe znaczenie dla małopolskiego rynku pracy **miał kapitał europejski** (74,9% ogółu zatrudnionych w firmach z kapitałem zagranicznym) oraz pochodzący ze **Stanów Zjednoczonych** (19,6% z ogółu). Firmy z tym kapitałem łącznie zatrudniają ponad 115 tys. pracowników z całkowitej liczby 121,2 tys. pracujących. Z krajów europejskich najważniejszymi pracodawcami są przedsiębiorstwa z kapitałem **francuskim (18,3 tys.), brytyjskim (17,0 tys.) i niemieckim (14,5 tys.)**, przy czym firmy z dwóch pierwszych krajów najwięcej zatrudniają w sektorze usług, natomiast z Niemiec – w przemyśle. **W 2016 roku przybyło ponad 7 tys.** miejsc pracy w firmach z kapitałem zagranicznym. Inwestorzy z **USA** pozostają największymi pracodawcami (26,7 tys.), a **Francja, Wielka Brytania i Niemcy** niezmiennie dystansują inne kraje europejskie. W porównaniu do roku poprzedniego, istotny wzrost w liczbie pracowników nastąpił w firmach z kapitałem portugalskim, głównie w handlu.

W strukturze zatrudnienia w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym według sekcji PKD dominowało **przetwórstwo przemysłowe**. W latach 2015 i 2016 co trzecia osoba zatrudniona w przedsiębiorstwie z kapitałem zagranicznym pracowała w tej sekcji.

Małopolskie
Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl